

Kvinnene de store taperne i ”det nye Egypt”

Valgvinnerne i det første frie valget i Egypt etter Mubarak vil ikke forplikte seg til å avskaffe diskriminering av kvinner, viser ny Amnesty-undersøkelse.

Kvinnene sto side om side med sine menn på barrikadene mot Mubarak, men kommer bakerst i køen når samfunnet nå skal formes på nytt.

En fersk Amnesty-undersøkelse, som lanseres dagen før ettårsdagen for 25. januar-revolusjonen, viser at de fleste av de største partiene i Egypt forplikter seg til å levere ambisiøse menneskerettighetsløfter i landets overgang til et demokratisk samfunn. Men de gir enten blandede signaler eller nekter å skrive under på å få slutt på diskriminering, beskytte kvinners rettigheter og å avskaffe dødsstraffen.

- Den virkelige testen for de politiske partiene vil være å gjøre disse løftene om til faktiske tiltak i parlamentet, i form av å avskaffe eksisterende undertrykkende lover og vedta nye lover som beskytter menneskerettighetene, sier Ina Tin, seniorrådgiver i Amnesty International i Norge.

Manifest for bærekraftig reform

I forkant av parlamentsvalget som begynte i november, ba Amnesty de politiske partiene i Egypt om å signere et menneskerettighetsmanifest. Manifestet inneholder ti viktige tiltak for å oppnå en meningsfull og bærekraftig menneskerettighetsreform.

1. Stoppe unntakstilstanden og reform av sikkerhetsstyrkene
2. Stoppe isolasjon i varetekt og bekjempe tortur
3. Sikre rettferdig rettergang
4. Opprettholde rettighetene til forsamlingsfrihet, organisasjonsfrihet og ytringsfrihet
5. Etterforske tidligere mishandlinger
6. Realisere økonomiske rettigheter for alle
7. Opprettholde rettighetene til slumbeboerne
8. Stoppe diskriminering
9. Beskytte kvinners rettigheter
10. Avskaffe dødsstraffen

Amnesty henvendte seg til alle 54 politiske partier, og inviterte til møter med 15 av de viktigste. Ni av partiene signerte alle eller noen av punktene i manifestet. Tre partier ga muntlig tilbakemelding.

Valgvinnerne tause

Partiet til Det muslimske brorskap, **Freedom and Justice Party**, som vant flest plasser i det nye parlamentet, var ett av tre partier som aldri kom med en tilbakemelding til Amnesty, på tross av gjentatte forsøk fra Amnestys side.

- Det er illevarslende at valgvinnerne i det nye egyptiske parlamentet ikke engang tar seg tid til å svare på utfordringene fra Amnesty, som jo i stor grad samsvarer med kravene folk kjempet for på Tahrir-plassen, sier Ina Tin, som selv oppholdt seg i Egypt i desember i fjor for å overvåke om menneskerettighetene ble respektert under første valgrunde.

Tin mener at vi samtidig må glede oss over at mange av de andre partiene i det nye parlamentet var villige til å signere løfter om å sikre folks rettssikkerhet.

Nekter å beskytte kvinners rettigheter

De eneste partiene som signerte alle punktene i menneskerettighetsmanifestet var The Egyptian Social Democratic Party og The Popular Socialist Alliance Party. Nesten alle de tolv partiene som svarte var enige i de syv første punktene i manifestet.

Disse punktene inneholder løfter om å ende den tretti år lange unntakstilstanden, bekjempe tortur, opprettholde ytringsfrihet, sikre rettferdig rettergang og etterforskning av brudd på menneskerettighetene under Mubaraks styre.

Amnesty har også fått løfter fra nesten alle partiene om å sikre slumbeboernes rettigheter, og økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter for alle egyptere.

De fleste partiene forpliktet seg til å stoppe diskriminering, men flere partier reservert seg derimot i forhold til å få en slutt på diskriminering på bakgrunn av seksuell legning og kjønnsidentitet. To partier syntes sågar at diskriminering mot den kristne minoriteten, kopterne, er overdrevet.

En rekke partier reservert seg mot å beskytte kvinners rettigheter, slik som like rettigheter i ekteskapet, skilsmisse, bameomsorg og arv. De påberopte islamsk lov for å forklare hvorfor de ikke ville forplikte seg til disse rettighetene.

- Amnesty oppfordrer det nye parlamentet til å utarbeide en grunnlov som garanterer menneskerettighetene. Hovedpunktene må være ikke-diskriminering og likestilling, sier Ina Tin.

Vil ikke avskaffe dødsstraffen

De fleste partiene reservert seg også mot å avskaffe dødsstraffen. De oppga enten at dette er i strid med islam, eller at de ønsker å fortsette å monitorere utviklingen.

Selv de to partiene som var tilbøyelige til å avskaffe dødsstraffen sa at dette er et langsiktig mål, som man ikke vil oppnå i de kommende årene.

Partienes respons til menneskerettighetsmanifestet (*angir antall seter i det nyvalgte parlamentet):

Egyptian Social Democratic Party (34 seter) og Popular Socialist Alliance Party (7):

Signerte alle ti løftene, men sa at det var for tidlig å forvente avskaffelse av dødsstraff, på grunn av fraværet av folkelig støtte.

Egypt Youth Party:

Sendte et brev med det signerte manifestet, der de konstaterte sitt engasjement for menneskerettighetene, men uten å oppgi detaljer om de ti punktene.

New Al Wafd Party (38), Democratic Front Party og Reform and Development Party (10):

Signerte alle punktene, bortsett fra avskaffelse av dødsstraffen.

Al Karama Party:

Gikk muntlig med på alle punktene, bortsett fra avskaffelse av dødsstraffen.

Al Nour Party (125):

Gikk muntlig med på alle punktene, bortsett fra avskaffelse av dødsstraffen og beskyttelse av kvinners rettigheter.

Revolution's Guards Party:

Sendte et brev om at de var enig i manifestet, bortsett fra avskaffelse av dødsstraffen og å beskytte kvinners rettigheter. De sa også at de ville følge instruksjoner fra Al-Azhar-religiøse institusjoner på slike saker.

Egyptian Liberation Party:

Signerte alle punktene, bortsett fra avskaffelse av dødsstraffen og beskyttelse av kvinners rettigheter. De understreket sin motstand mot Konvensjonen om å avskaffe alle former for diskriminering mot kvinner (CEDAW); gikk med på å forplikte seg til å sikre ikke-diskriminering, med unntak av ikke-diskriminering på grunnlag av seksuell orientering.

The Al-Wasat (Center) Party (10):

Signerte, men uttrykte sterk reservasjon mot avskaffelse av dødsstraffen, beskyttelse av kvinners rettigheter og ikke-diskriminering. De uttrykte reserveringer mot ikke-diskriminering på grunnlag av seksuell orientering. De hadde også reserveringer mot like rettigheter for muslimer og koptere når det gjelder bygging av gudshus.

Egypt Revolution Party:

I et møte kom partimedlemmer med bekymringer over behovet for "sikkerhet", og plikten til å respektere "islamske verdier", og rettferdiggjorde videreføringen av unntakstilstanden i landet, men lovet samtidig å bekjempe tortur.

De sa også at ytringsfrihet og forsamlingsfrihet er viktig, men bare så lenge det ikke "truer offentlig sikkerhet". De sa at kvinners rettigheter ikke skal være i strid med religion, og at diskrimineringen mot kopterne var et overdrevet problem.

Partiet hadde ikke reserveringer mot de andre punktene.

Free Egyptians Party (34), Freedom and Justice Party (234) og Justice Party (1):

De svarte verken på møteforespørselen eller ga tilbakemelding på manifestet. Amnesty tok sist kontakt med **Freedom and Justice Party** i januar 2012, men fikk heller ikke da svar.

Kontaktinformasjon

Ingvild Gjone Lyberg, kommunikasjonssjef i Amnesty i Norge, tlf. 47 65 63 40